

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק

אבדק"ק צאנז-קלויזענבורג זצוקללה"ה

גליון מ"ד

[תשפ"ד]

שנה מ'

שיעור חורש"י פרישת פנחס שנת תשל"א לפ"ק

בתורה"ק (במדבר כו, ט) ויִלָּד לאהרן את נדב ואת אביהוא את אלעזר ואת איתמר, ויש לדקדק למה נקט בלשון נפעל ויִלָּד לאהרן ולא כתב ויִלָּד אהרן, וכמו שכתוב בפסוק שלפני זה אשר ילדה אותה ללוי במצרים וגו', ולא כתיב שם ויִלָּד ללוי. והנה במפרשים על התורה כתבו שזכר כתוב בלשון ויולד ובנקבה כתיב ותלד, אבל הלשון שנקט ויִלָּד לאהרן צ"ב. ובהמשך הפרשה וימת נדב ואביהוא בהקריכם אש זרה לפני ה'.

ונראה לפרש בהקדם מה שאיתא דבר חידוש נפלא בעיקרי הד"ט (שמחברו היה גאון עולם מגדולי הספרדים) בהלכות כיבוד אב ואם (יו"ד סימן כו אות ז), שנדב נקרא על שם חמוי של אהרן, שאלישבע אשת אהרן היתה בת עמינדב, ועל שמו נקרא נדב, ואביהוא היה נקרא על שם אביו של אהרן ר"ל אבי-הוא, ונענש אהרן על שהקדים שם חמוי לשם אביו, ועל כן מתו נדב ואביהוא.

והנה המנהג היה בימים ההם שהבן הראשון שנולד היה האב קורא את שמו על שם משפחתו, ואחרי כן בכך השני היתה האם קוראת את שמו, ובכך השלישי היה שוב שייך השם לאב וחוזר חלילה. ובוה ביארו הראשונים (עין פ' מהר"ם מרוטנבורג עה"ת בראשית לה, ג) הפסוק (בראשית לה, ה) ותוסף עוד ותלד בן ותקרא את שמו שלה והיה בכויב בלדתה אותו. דלעיל מינה כתיב ותהר ותלד בן ויקרא את שמו ער, שהבן הראשון שנולד ליהודה קראו הוא בשמו, ותהר עוד ותלד בן ותקרא את שמו אונו, שבילד השני היה שייך קריאת השם לה, ותוסף עוד ותלד בן, כאשר נולד הבן השלישי הרי שוב היה מן הדין שיהודה יקרא את שמו, ואעפ"כ ותקרא את שמו שלה, ובא כנותן טעם על הדבר שהיא קראה את שמו מפני שהיה בכויב בלדתה אותו, והיא ילדתו בתמנתה, וכיון שלא היה שם על כן קראה היא את שמו. אמנם הרמב"ן שם כותב על דברים אלו שאין בהם לא טעם ולא ריח. ומכל מקום כך היה המנהג שהשם הראשון היה האב נותן על שם אביו מפני כבוד אביו, ואהרן שלא עשה כן אלא הניח לאשתו ליתן את השם לכן הראשון וזולל בכבוד אביו, נענש במיתת בניו. וכהיום המנהג הוא (עין דברי

יחזקאל החדש בהלכות והליכות עניני קריאת השם) שהשם הראשון שייך לאם על שם משפחתה, והשם השני הוא על שם משפחת האב, וצ"ב מקור הדבר.

ואפשר שאהרן לא היה נוכח בשעה שנוולד לו נדב, על כן הקדימה אשתו וקראה את שמו על שם אביה, ונמצא שלא היה הדבר תלוי בו. ואפשר שהיא הקדימה לקרות השם מיד בשעת הלידה, כי אז עדיין לא היה המנהג ליתן השם בשעת המילה. והגם שיש שמביאים מקור לדבר זה שנותנים השם בשעת הברית מילה, מדברי התרגום יונתן בן עוזיאל עה"פ (בראשית מה, כ) כך יברך ישראל לאמר ישימך אלקים כאפרים וכמנשה – יברכונ בית ישראל ית ינקתא ביומא דמהולתא למימר וכו', מ"מ עדיין אין זה ברור שכבר נהגו כן בימים הקדמונים ההם, (ועיין שו"ת דברי יציב יו"ד סימן קמח וסימן קסב), ועל כן הקדימה אשתו של אהרן וקראה את שם בנה הנוולד לה על שם אביה. וכמו שמצינו ביהודה שהיה בכזיב ותקרא את שמו, כמו כן היה כאן שאהרן לא היה שם ותקרא אשתו את שמו. וזשאה"כ ויולד לאהרן את נדב ואת אביהוא בלשון נפעל, שלא היה נחשב כמי שהוא הוליד אותם, מפני שלא היה נוכח בעת שנוולדו, וגם לא התייחסו בשמותיהם אליו כי אשתו היא היא שקראתם בשמות, ורק היו בניו אשר נולדו אליו ע"י אשתו. וכאשר נודע לו שנוולד לו בן כבר היה קרוי בשם נדב. וע"כ אמר ויולד לאהרן היינו כאשר נודע לו שנוולדו לו, כבר היו קרויים בשמות את נדב ואת אביהוא. ועל כן היה קודם את נדב ואחר כך ואת אביהוא. ואילו היה אהרן נותן להם שמות היה מקדים ליתן על שם אביו.

ויש לבאר מדוע כשקרא לבנו השני על שם אביו קראו אביהוא ולא עמרם כשם אביו, וי"ל שמזה יהיה ראייה למנהג האשכנזים שאין נותנים שם אחר האב כשהאב עודנו חי, והוא מצוואת רבי יהודה החסיד (אוהרות נוספות בכת"י אות ב/, ובספר חסידים סי' ת"ט) שלא לקרוא לבנו על שם אדם חי. וכיון שעמרם היה עוד חי אז על כן לא קרא את שמו עמרם כי אם בדרך רמז על שם אביו "אבי-הוא". ואפשר שעמינדב כבר לא היה חי אז ועל כן היו יכולים לקרות לנדב על שמו. ובדרך אחר י"ל שגם עמינדב עוד היה חי אז, ואכן מפני כן שינו ולא קראו לו "עמינדב" כי אם "נדב". ועשו כעין פשרה בין מנהג אשכנז שלא ליתן שם אחר החי, ובין מנהג ספרד שנותנים שם אחר החי, ונתנו לו את חצי השם, שבוה נחשב שנקרא על שמו ומכל מקום אין זה ממש שמו השלם.

ועדיין יש לדקדק עפ"י דרכו של העיקרי הד"מ, שנדב ואביהוא מתו מפני שאהרן פגם בכבוד אביו והקדים לקרוא על שם חמיו, דלפי זה מדוע לא מתו מיד אחד לידתם או מעט לאחר מכן, ומדוע המתין להם עד שגדלו

ונכנסו לקודש הקדשים, ורק אז נשרפו ונענשו על שהקדימו שמותייהם בעת לידתם. ונ"ל דהנה לפי דברי הרמב"ן הנ"ל שכותב על דברים אלו שאין בהם לא טעם ולא ריח, יש לברר איך יהיה הסדר מתי יקרא האב את שמות בניו הנולדים לו ומתי תקרא האם, ונראה שיש לחלק בזה אם נולד בן או בת. דהנה בגמ' (ברכות ט) איש מזריע תחילה יולדת נקבה אשה מזרעת תחילה יולדת זכר. (ולאחרונה שמעתי שחוקרי הטבע לאחר בירורים ארוכים הגיעו לידי מסקנה זו, וחז"ל הקדושים כבר ידעו על כך ברוח קדשם), וכיפה תואר (ויק"ר פי"ד) האריך טובא בדבר זה ומסקנתו שיש שני דרכים בזה (ונחלקו בזה גדולי החוקרים והמקובלים) שלדרך אחד כל מין הולך אחר מינו, ומזרע האיש נוצר הזכר ומן האשה נוצרת הנקבה, וע"כ אם האיש מזריע תחילה ואח"כ האשה אזי האחרון גובר ונולד נקבה ואם האשה מזרעת תחילה ואח"כ האיש זרעו גובר ונוצר זכר. ולהדרך השני הוא להיפך – כפשטות הלשון בחז"ל – שמזרע האשה נולד הזכר וע"כ כשאשה מזרעת תחילה נולד זכר, ומזרע האיש נולד נקבה וע"כ כשהוא מזריע תחילה נולד נקבה. וכמ"ש רש"י (בראשית מו, טו) עה"פ אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו. הזכרים תלה בלאה והנקבות תלה ביעקב ללמדך אשה מזרעת תחילה וכו', היינו שהזכרים מתייחסים אל האם והנקבות אל האב. וי"ל שלפי דרך זה אם נולד נקבה צריך האב ליתן את השם כיון שהיא מתייחסת אחריו, ואם נולד זכר האם צריכה ליתן את השם. ולדרך הראשון יהיה להיפך שהאב יתן השמות לבנים והאם תיתן השם לבנות.

וושא"ב וינלד לאהרן שהמה נולדו לאהרן אבל לא התייחסו אליו, ועיקר התייחסותם היה לאמם, ותלה הזכרים בנקבות כי הזכר נולד מזרע האשה. ומפני כן נקראו בשמות את נדב ואת אביהוא והקדימו לקרות השם נדב לפני השם אביהוא, כי קריאת השמות היה שייך לה בהיות שהבנים מתייחסים אחרי האם, ועל כן הקדימה לקרוא על שם אביה.

אמנם כל זה שייך רק בלידה טבעית ושם שייך לומר איש מזריע תחילה וכו', אבל אם ההולדה הוא בדרך נס, כמו שהיה באברהם אבינו שהוליד כשהיה בן מאת שנים, שכבר לא היה ראוי בדרך הטבע להוליד כמו שארז"ל (תנחומא ישן וירא ל"ו) עה"פ (בראשית כא, ב) ותלד שרה לאברהם בן זקוניו, טוחן ולא פולט, ושרה בת תשעים שנה תלד, ולא היה לה בית וולד כמו שדרז"ל (יבמות סד). מהפסוק (בראשית יא, ל) ותהיה שרה עקרה אין לה וולד. אפילו בית וולד אין לה. ובכהאי גוונא שכל הלידה הוא שלא כדרך הטבע ובגדר מעשה ניסים, אין שייך לומר שמתייחס אחריו או אחריה, והקב"ה עושה את הנס כרצונו למעלה מגדרי הטבע.

ואיתא בספח"ק נועם אלימלך (עיין באגרת הקודש לבנו הרה"ק ר' אלעזר, ובנועם אלימלך פרשת בראשית עה"פ והארם ידע) שההולדה לצדיקים הוא שלא בדרך הטבע, כי הצדיקים המה למעלה מהטבע ודבוקים ביוצרים כל היום כולו בעולמות העליונים, ומופשטים לגמרי מכל חומר וגשמיות ואינם יודעים מאומה מצרכי העוה"ז. וכמו שאיתא בכמ"ק בגמרא שהצדיקים היו מופשטים לגמרי מטבע הגשמיות, ובירושלמי (ברכות ב' ד') אמר ר' מתניא מחזיקנא טיבותא לרישא דכד הוה מטוי למודים הוא כרע מגרמיה (מעצמו), וזאת מחמת שלא היה כלל בזה העולם, והיה דבוק במושכלות עליונות. וע"כ אין הלידה אצלם בדרך הטבע כי אם בדרך נס למעלה מהטבע, אצבע אלוקים הוא. כי בדרך הטבע לא היה שייך אצלם כלל מושגי לידה וזריעה. וכמו כן היה אצל אהרן שבוודאי היתה הולדתו חוץ מגדרי הטבע, וא"כ לא נאמר אצלו כלל זה של איש מזריע תחילה וכו', ושפיר היה לו להקדים לקרוא את שם בנו על שם אביו תחילה.

ועל כן כתיב ויולד לאהרן ולא כתיב "ויולד אהרן", כי לא שייך לומר ויולד אהרן שהרי לא היה שייך אצלו המושג לידה, שהרי היה כאחד מהמלאכים ושרפים וחיות ואופני הקודש, אלא שנעשה לו נס ונולדו לו בנים, אבל לא שהוא הוליד אותם בדרך הטבע.

וכן מצינו (יבמות סג:) שבן עזאי לא נשא אשה ואמר ומה אעשה שנפשי חשקה בתורה, והתמיה מבוארת וכי מצוות פריה ורביה ניתנה רק לאלו שלא חשקה נפשם בתורה ומי שחשקה נפשו בתורה הרי הוא פטור מן המצוה. ונל"פ שהוא אמר שאין המצוה הזאת שייכת אצלו כלל, כיון שכל כך חשקה נפשו בתורה ובאהבתה ישנה תמיד, והוא פרוש מכל עניני העוה"ז עד שאין במציאות אצלו בדרך הטבע לקיים מצוה זו. ועז"א "מה אעשה" שאין ביכולתי לקיים מצוה זו, והרי הוא כמי שנוולד אנדרוגינזם שאין בידו לקיים מצוה זו, וכמו כן לא היה אצלו מציאות בדרך הטבע בידו לקיים מצוה זו ונפטר ממנה.

והנה בנדב ואביהוא דרשו רז"ל (יבמות סד.) עה"פ (במדבר ג, ד) וימת נדב ואביהוא וגו' ובנים לא היו להם הא היו להם בנים לא מתו, וכן הוא בזה"ק (ח"ג ה' ע"ב) באריכות שכיון שלא נשאו אשה הרי הם כפלג גופא, ועל כן לא היו רשאים ליכנס לבית המקדש, שעל ידי זה נעשו כבעלי מומין, ובוזה"ק א' שם משל ממטרוניתא שבאו לומר לה שהמלך בא אליה והיתה בעלת מום וכו', ועל כן מתו גם נדב ואביהוא מפני שהיה להם דין כבעל מום. והמה דברים שבכבשוננו של עולם סתרי תורה. ונראה לבאר הענין בזה שנענשו משום שלא היו להם בנים. דו"ל שהטעם שלא נשאו אשה הוא מפני שאמרו כבן עזאי מה אעשה ונפשי חשקה בתורה, שלא היו ראויים לקיום מצוה זו בדרך הטבע, ופוק חזי מה

גדלה מעלתם ממה שמצינו שאמר משה בקרובי אקדש (ויקרא י, ג) עכשיו רואה אני שהם גדולים ממני וממך (ובחים קטו), ומשה רבינו הרי היה איש האלוקים, וברש"י עה"פ (במדבר כ, טו) וישלח מלאך זה משה, ומשה פירש מן האשה. והם היו גם כן במדרגת המלאכים, קדושים למעלה מגדרי הטבע, ולא היה שייך אצלם כלל ענין זה, וע"כ לא נשאו אשה. ובגודל ענוותנותם סברו שאינם ראויים שיעשה להם גם שילידו שלא כדרך הטבע.

וביזתר י"ל עפ"י מה שהארכנו בשיעור השבוע, בדברי זקה"ק בדרך פיקודיך (מצוה א חלק הדיבור אות טו) **שביאר דברי הגמ'** (סנהדרין לו:) דכתיב (ירמיה כב) כה אמר ה' כתבו את האיש הזה (יכניה מלך יהודה) עירי גבר ולא יצלח בימיו כי לא יצלח מזרעו איש יושב על כסא דוד ומושל עוד ביהודה, ובתר דגלה כתיב ובני יכניה אסיר בנו שלתיאל בנו, אסיר שעיברו אמו בבית האסורין שלתיאל בנו ששתלו א-ל שלא כדרך הנשתלין, גמירי שאין האשה מתעברת מעומד והיא נתעברה מעומד ויעו"ש ברש"י שהכניסו לו אשה בבית האסורין וכו'. וביאר זקה"ק שאב לא יקרא רק בכהאי גוונא שהיה לידה טבעית, אבל אם כל הלידה לא היה בדרך הטבע, הרי הוא כמו שגולד מן האויר ואינו מתייחס אליו להיות לו לאב. וכיון שגולד שלא כדרך הטבע שפיר נתקיימה שבועתו של הקב"ה שלא יהיה לו זרע כיון שלא היה מתייחס אליו, ומכל מקום היה נצר לבית דוד, יעו"ש דבריו באריכות. ועוד הסתפק שם זקה"ק באופן שלא היה לידה טבעית אם מקיימים מצות פרו ורבו, די"ל שכיון שלא עשה פעולה בדרך הטבע לפרות ולרבות לא קיים מצות פרו ורבו.

ולפי זה יש לפרש מה שאמר בן עזאי מה אעשה ונפשי חשקה בתורה, ואם בן בדרך הטבע הרי לא אוכל להוליד בנים, ותהיה הלידה שלא כדרך הטבע, והרי באופן כזה אין מקיימים מצות פרו ורבו, וע"כ היה סבור שהוא פטור ממצות פריה ורביה.

וְזו היתה גם סברתם של נדב ואביהוא שלא נשאו נשים, כיון שידעו שאף אם יולידו בנים יהיה זה שלא כדרך הטבע, ולא יקיימו בזה מצוות פרו ורבו. ויתפרש בזה מאה"כ ובנים לא היו להם, שבא בנותן מעם על מה שלא נשאו נשים ולא התעסקו בפריה ורביה, שזה היה מחמת שסברו שהרי הבנים שיוולדו להם שלא בדרך הטבע ממילא לא יתייחסו אליהם, וה"ש ובנים אשר יולידו ממילא לא היו להם ועל כן פירשו לגמרי מן האשה. וענין זה שהבנים אשר נולדים שלא כדרך הטבע אינם מתייחסים אל אביהם, למדו מזה גופא שבכור הבנים היה קרוי נדב והשני היה קרוי אביהוא, ולא הקדים אביהם אהרן ליתן על

שם אביו, כי כיון שלאחרן מרוב קדושתו לא היה חלק בלידתם מענה אשתו שלה זכות הבכורה בקריאת השם, ומזה למדו דבר זה שבלידה שלא כדרך הטבע אין הבן מתייחס אל האב ואין מקיימים מצוות פרו ורבו. ועל כן לא התעסקו בפריה ורביה כיון שממילא בניהם לא יהיו להם ולא יתייחסו אחריהם.

והנה ארו"ל (מנהדרין כו:): כתיב (דברים כד) לא יומתו אבות על בנים וכתיב (שמות כ, ה) פוקד עון אבות על בנים, כאן באוחזים מעשה אבותיהם בידיהם כאן באין אוחזים מעשי אבותיהם בידיהם. ונמצא שאין נענשים על חטאי האבות רק כשאוחזים בדרכי אבות. ולפי"ז אתי שפיר דער הכי לא היו נדב ואביהוא מתים על חטא אביהם שהקדים שם נדב לאביהוא, כי לא יומתו אבות על בנים ואין הבנים נענשים על מעשי אבותיהם, אבל כיון שגדלו ולא נשאו נשים ולא קיימו פרו ורבו, והיינו מעמא שלא התעסקו בפריה ורביה כי סברו שממילא לא יתייחסו בניהם אחריהם מחמת שהלידה יהיה שלא כדרך הטבע. וזה היתה גם שיטתו של אהרן שלא הקדים ליתן השם ע"ש אביו, בסברו שכיון שהלידה אצלו היה שלא כדרך הטבע אין הבנים מתייחסים אחריו וע"כ לא לו זכות קריאת השם. ואם כן השתא גילו דעתם שהם אוחזים בסברתו של אביהם, והמה אוחזים מעשי אבותיהם בידיהם, ועל כן נענשו כעת על החטא של אהרן שלא הקדים ליתן השם הראשון על שם אביו, ודו"ק.

ועוד יש לומר בהסבר הענין שלא היו בנים לנדב ואביהוא. ובהקדם מה ששמעתי מכ"ק אאמו"ר זי"ע שסיפר שפעם נפל זקה"ק מצאנו זי"ע למשכב והיה מסוכן מאד בחליו, ובכל תפוצות ישראל הרבו להעתיך רחמים בעבורו והרבו בתעניות ובתפילות בבתי כנסיות ובתי מדרשות, והגאון ר' יוסף שאול בעל השואל ומשיב גזר תענית על כל תושבי לעמבערג וציוה לסגור את כל החנויות ואסר בעשיית מלאכה כמו בתשעה באב. כשזקה"ק שב לאיתנו אמר שיהודים פעלו בעבורו לטובה, ושמע כ"ק אאמו"ר מפ"ק של זקה"ק שאמר שבעת חליו כשראה שהוא במצב מסוכן התחיל לערוך את חשבון נפשו לראות אם הוא מקושר באבותיו הקדושים, ואמר זקה"ק ראיתי שאני תלוי בזקה"ק החכם צבי בכחוש השערה (אין איין האר), ונאנה זקה"ק חוזר ואמר אין איין האר אין איין האר.

כי היחוס אינו דבר פשוט בלבד ואין זה רק הקשר הגשמי, ואם זקה"ק אמר שהוא תולה בחכם צבי בשערה אחת, אנן מה נעני אבתריה. וכיום הוה כל אחד מתגאה לאמר שהוא מתייחס אחר צדיק זה והוא נכדו של צדיק זה, בו בזמן שאין לו כל קשר ושייכות עם אבותיו הקדושים. וזה שהוא משתייך בגופו דור אחר דור עד אותו צדיק זה אינו כלום, וכמו שלא יצויר לומר בבעלי חיים

שהם מתייחסים אחר אבותיהם ואבות אבותיהם, וכדאי' בגמ' (יבמות סב:) עבד אין לו חיים דכתיב שבו לכם פה עם החמור עם הדומה לחמור, ופריך ולציבא חמשה עשר בנים ועשרים עבדים, ומשני כפר בן בקר, שאין זה נחשב כיחס הבן אל האב אלא שכן הוא מדרך הטבע שבעל חי זה נולד מבעל חי זה, ואין שייך בהם שום מושג של קשר והתייחסות. עיקר היחוס הוא יחוס הנשמה, ששורשי הנשמה מקושרים זה בזה בקשר נפשי, וכדי שיהיה קשר נפשי הוא רק כשאוחז מעשי אבותיו בידיו והוא זרע קודש ההולך בדרכי אבות, ועל כן אי' במדרש (עין ב"ר עו, א) כל ההולך בדרכי אבות אני מתקומם עליו בזכות אבות, כי רק כשהולכים בדרכי אבות יש לנשמתו קשר והתייחסות לנשמת אבותיו הקדושים. ואם אינו אוחז מעשי אבותיו בידיו אין לו התייחסות וקשר גם עם אביו מולידו, כמו שמצינו שישמעאל אינו מתייחס אחרי אברהם אע"פ שהיה בנו, וגם כי ביצחק יקרא לך זרע (בראשית כא, יב) ולא כל יצחק (סנהדרין נט:), כי גם עשו אינו בכלל זרעו של יצחק כיון שלא אחז בדרכי אבותיו.

ועל כן מנהגו הוא בכל תפוצות ישראל שאוחזים את יום השנה (יארצייט) לפטירת האב והאם ליום גדול וחשוב, ומתענים ביום זה ומרבים בתלמוד תורה ובמעשי צדקה, ומתפללים לפני התיבה ואומרים קדיש, ואפילו אנשים מגושמים נוהרים בכך. ויש שאומרים (עין לבוש יו"ד סימן תב ס"ג, ושו"ת מהר"ם מינין סימן ט) שהטעם הוא מפני שריע מוליה של האדם ביום זה ועל כן נוהרים ביותר. ונראה לומר הטעם לזה, דהנה ידוע שבכל שנה נשמת האדם עולה למדרגה גדולה יותר, כידוע מהאר"י הקדוש (טעמי המצוות פרשת ויחי, ובשער הגלגלים הקדמה כב) על מארז"ל (עדיות פ"ב מ"י) משפטן של רשעים בגיהנם י"ב חודש, שבכל שנה ושנה ביום השנה לפטירת האדם הניס אותו מחדש בבית דין של מעלה, ומשנה לשנה הוא מתעלה למדרגה יתירה. על כן ביום היארצייט האדם עושה את חשבון נפשו שאולי בשנה שעברה שאביו עדיין לא הגיע למקום גבוה כל כך ועדיין לא בא לשלימות תיקונו, עוד היה לו איזהו שייכות וקשר עם אביו, אבל בשנה זו שאבי התעלה לדרגה גבוהה יותר, וכבר השלים וזיכך עצמו ובא אל היכלו ואל מקום מנוחתו ותיקונו, ולא ידך גיסא אני ירדתי מטה מטה והרבתי לחטוא ולא היה רגע בלי פגע, הרי נתרחקתי ממנו ביותר ואבדתי הקשר והשייכות לאבי. וע"כ מתענה וחוזר בתשובה ומקבל על עצמו להתנהג מהיום והלאה בקדושה ובטהרה, ומרבה בתורה ובמעשים טובים, כדי שלא ינתק הקשר עם אביו ויוכל להמשיך להיות בקשר עמו. ועל ידי שלומד תורה הוא מקשר את נשמתו עם אבותיו הקדושים. ונמצא שענין היארצייט אינו שהוא עושה טובה לאביו אלא שעושה טובה לעצמו – שלא ינתק החבל הקושר אותו עם אבותיו, ויוכל להמשיך להשתייך לשורש אבותיו. וכן בכל שנה ושנה ככל

שאביו מתעלה יותר עליו ג"כ להתעלות יותר, ואם לא ימשיך להתעלות יחד עם אביו אלא אדרבה ירד למטה, לא יוכל להתקשר עוד עמו.

ומסופר על הרה"ק ר' מרדכי מטשערנוביל זצוק"ל – שהיה מגדולי הצדיקים ובניו היו קדושי עליונים שהיה להם נשמות מעולם האצילות, ואף נכדיו היו קדושי עליונים, והוא פירנס את הל"ו צדיקים, ואין לנו מושג ברום קדושתו – ופעם כאשר היה בעת צרה ואיזה אדם עשה לו טובה גדולה והציל את חייו, ובשכר זאת נתן לו פיתקא שלאחר מאה ועשרים ימסור פיתקא זו לאביו הרה"ק ר' נחום מטשערנוביל זצוק"ל, וכתב בפיתקא שהיות ואדם זה המוסר כתב זה עשה לי טובה גדולה, על כן אבקש ממך ששכיבוא אליך תראה לעשות לו טובה שיוכל להיכנס למקום שורש מחצבתו. וביקש הרה"ק ר' מרדכי מאותו אדם שלאחר שיגיע למקום מנוחתו יחזור אליו לספר איך היה השתלשלות הדברים עמו. הלה שמר את הפיתקא אתו וציוה להשימו בין התכריכים.

ולאחר עשרים שנה שנפטר האדם הזה לבית עולמו התגלה אל הרה"ק מטשערנוביל וסיפר לו דברים כהוייתן מה שקרה אתו, שכשהגיע לעולם העליון אחו בידיו את הפיתקא שמסר לו הרה"ק מטשערנוביל ולא הניחו מידיו בטענה שיש לו אגרת שלוחה מהרה"ק מטשערנוביל אל אביו והוא צריך למסור האגרת, אבל כיון שהוא נתחייב בדינו לא רצו להניח לו לבוא אל הרה"ק ר' נחום, ולאידך גיסא טענו שיש לו זכות גדולה שהציל את הרה"ק מטשערנוביל, עד שפסקו בבית דין של מעלה שלא יעשו לו כלום ויניחו לו להגיע אל הרה"ק ר' נחום, וכמו שאמרו בגמ' (הגיגה טו:) גבי אחר לא מידן לדייניה ולא לעלמא דאתי ליתי, ולאחר שימסור המכתב אל הרה"ק ר' נחום יראו מה לעשות בדינו. ואז התחיל לחפש את ר' נחום, ועשרים שנה חיפש אותו מקצה העולם ועד קצהו ולא היה יכול למצוא אותו, וכל נשמה ורוח שפגש שאל אותם אם יודעים איפה נמצא הרה"ק ר' נחום ולא יכלו לענות אותו. עד שריחם עליו הקב"ה ואמר לצרותיו די, ועמדה לו זכות זה שהציל את הרה"ק מטשערנוביל, ומלאך אחד אמר לו שידוע לו שר' נחום צריך לעבור בעוד זמן מה במקום פלוני ושם יוכל לפגוש אותו, בשמעו כן מיהר ללכת למקום ההוא, וראה שם הרבה נשמות הממתנים לראות איך שהרה"ק ר' נחום יעבור שמה, וגם הוא נעמד שם בנייהם. לפתע נשמע קול המולה שר' נחום עובר כעת, וכשהרה"ק ר' נחום עבר התחיל לצעוק לו רבי יש לי בעבורך אגרת שלוחה מבנך, נעמד הרה"ק ר' נחום ואמר לו אינך דובר אמת שהרי אין לי כלל כן, וחלה התחיל לבכות וכי אינך זוכר מבנך שהוא בעולם הזה, עד שמתוך הדברים

התחיל לזכר שיש לו בן בהאי עלמא, וכשראה הפיתקא שהוא מבקש ממנו שיעשה טובה לאדם זה, אמר לו שילך למקום פלוני ויאמר שם שר' נחום ציוה שיכניסו אותו, ואכן הכניסו אותו מיד להיכלו ושם אל מנוחתו. ומיד נזכר שהרה"ק מטשערנוביל ביקש ממנו שיבוא לספר לו את כל אשר קרהו. ומיד בא אליו לספר לו את כל הדברים. ומעשה זו צריך ללמוד ולהבין היטב ואין אלו סיפורי דברים בעלמא, וטובא גניז בכל אות שבסיפור זה.

ועב"פ רואים מעובדא זו שהצדיקים נתעלים כל כך בעולם העליון עד שאין להם שייכות עם בניהם שנמצאים בעולם הזה, וכמו שאומרים בפיוט האקדמות לשבועות שבגן עדן אין הבן יושב במחיצת אביו, והאי עלמא הוא עולם האמת שאין שייכות לאב עם הבן כי אם לפומא דעבידתא עבידנא מטללתא, וכדי שיוכלו להשתייך עם אבותיו הקדושים צריך להיות ראויים לכך.

אמנם לאבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב יש שייכות לכל אדם מישראל, ואף שאיבד את הקשר עם אבותיו וקניו, מכל מקום האבות הקדושים פעלו בתפילתם שכל בני ישראל ואפילו הגרועים שבגרועים כל שהוא מזרע אברהם יצחק ויעקב יהיה להם שייכות אתם, והקשר אתם אינו נפסק ואינו מתנתק לעולם. ועל כן יכולים לומר אלוקי אבותינו, ולחד מ"ד (עין ר"ש ביכורים פ"א משנה ד') גם גר יכול לומר אלוקי אבותינו, כי לכל אדם מישראל יש שייכות עם האבות הקדושים. ועל זה ארו"ל (ברכות מ:): אין קורין אבות אלא לשלשה ואין קורין אמהות אלא לארבע, שעם אביו אין זה וודאי שעדיין יש לו קשר עמו, ואין לו לאדם להתגאות שהוא יחסן כי יחוס איננו כלום, ואבותיו הקדושים מתביישים אתו, או שאין יודעים כלל שהוא נמצא בעולם. אבל עם האבות הקדושים בוודאי שעוד יש לו שייכות עמהם. ועיין מה שכתב בנועם אלימלך בפרשת נשא (בד"ה נשא את ראש) כדברים האלו עפ"י דרכו בקודש, (ודבר פלא הוא שזקה"ק בישמח משה (ריש פרשת נשא) ביאר בארוכה את דברי הנועם אלימלך וכשמתבוננים בדברי קדשו רואים שאין אנו משיגים את הפירוש הנכון בדברי הנועם אלימלך).

אבל זולת זאת אי אפשר להשתייך אל האבות רק אם הולכים בדרכי אבות, כי עיקר שורש הנשמה הוא הקדושה, ובקדושה העליונה יש קרבה ושייכות לנשמה אחת עם חברתה, ועל כן מי שבניו אינם כהוגן אין לו שייכות אתם ואינם מתייחסים אחריו כלל ולא קיים מצוות פרו ורבו בשלימות. ועל כן מצינו גם במשה רבינו שבניו לא התייחסו אחריו, ועל שבט הלוי יקראו בנחלתם (דברי

הימים א' כג, יג), כי משה רבינו עלה ונתעלה להיות כמלאך ה', כמ"ש רש"י עה"פ (במדבר כ, טז) וישלח מלאך זה משה, וממילא אי אפשר היה להתייחס אליו. וגם עפי"מ"ש דהיכא שהלידה הוא למעלה מהטבע אין הבנים מתייחסים אחריו, וע"כ משה רבינו שהיה בגדר מלאך ולא היה שייך אצלו ענין לידה בדרך טבעיות לא התייחסו בניו אחריו.

וע"כ נדב ואביהוא לגודל מעלתם ומדרגתם שהיו גדולים יותר ממשה ואהרן, אזי "ובנים לא היו להם" כי להם לא היו יכולים להתייחס ולהתקשר אתם, ואף שגופם היה יכול להוליד בנים, אבל לא היו יכולים להתקשר לשורש נשמתם. ואיתא בספ"ק (עיין באור החיים הקדוש ויקרא טו, א ד"ה או) שמיתתם של נדב ואביהוא היה על ידי שכשנכנסו לפני ולפנים נדבקו בעצם האור אין סוף ומתו במיתת נשיקה, וזשאה"כ (ויקרא י, ב) וימותו לפני ה' היינו על ידי שדבקה נשמתם באור ה'. וכן כתיב (ויקרא טו, א) אחרי מות שני בני אהרן בקרבנתם לפני ה' וימותו, שהקריבו עצמם כל כך לפני ה' עד שיצאה נשמתם. ומי שהוא במדרגה גבוהה כזו אי אפשר להתייחס אחריו, וע"כ וימותו בלא בנים. ויפרש בזה הפסוק (במדבר ג, ד) וימת נדב ואביהוא לפני ה', וכיון שגדלה מעלתם כל כך ע"כ ובנים לא היו להם.

* *

בתורה"ק (במדבר כו, סב) ויהיו פקודיהם שלשה ועשרים אלף כל זכר מבן חודש ומעלה כי לא התפקדו בתוך בני ישראל כי לא ניתן להם נחלה בתוך בני ישראל, וברש"י כי לא התפקדו בתוך בני ישראל, להיות נמנין בני עשרים שנה מה טעם, כי לא נתן להם נחלה, והנמנין מבן עשרים שנה היו בני נחלה שנאמר איש לפי פקודיו יותן נחלתו.

ונראה לפרש דהנה הטעם שמנו את בני ישראל מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל, כי בהיות האדם בן עשרים שנה הוא בגבורתו ובתקפו והוא בגדר כיבוש וראוי להיות יוצא צבא, וכן עשרים שנה לרדוף אחר המזונות (אבות פ"ה מכ"ד וברע"ב), וע"כ אז מחוייב האדם לישא אשה (קידושין כט:): כיון שאז גופו הוא בשלימות, וראיה לזה שמצינו (יבמות פ:): שאין האדם נקרא סרים אלא כשנעשה בן עשרים שנה, כיון שאז הוא הזמן הראוי להשלמת האדם בכל תוקפו. וגם בא אז אל הדעת השלימה, וכמו שמצינו (ב"ר נב, א) בת מאה כבת עשרים לחטא, כי עד שנעשה האדם בן עשרים שנה אין לו דעת שלם ועדיין אינו בר חטא, ומשום הכי קי"ל (ב"ב קנז): שרק מי שהוא בן עשרים שנה יכול למכור מקרקעי, כיון שרק אז יש לו דעת שלימה.

אמנם כל זה שייך במי שהוא תחת גדרי הטבע והגוף, ואצלו שייך לומר שאין הגוף ושכל האדם נשלם כראוי עד שיהיה בן עשרים שנה, אבל מי שהוא קדוש וכולו נשמה, (וכמו שמסופר מוזה"ק הרה"ק ר' אברהם מאולינוב זצוק"ל בעל תולדות אברהם, שהיה קדוש ה' וגאון עולם ושר התורה ואין גדולתו מפורסמת, שהגיע פעם אל הרה"ק מראפשיץ, וכאשר קידמו הרה"ק מראפשיץ בברכת שלום עליכם, אמר לו עדיין איננו יכול, והעומדים שם רצו לפגוע בו שהיה נראה להם שהוא מזולזל בכבודו של רבן של ישראל, נענה הרה"ק מראפשיץ וצעק לעומתם וכי אינכם רואים שהוא עכשיו כולו נשמה (היול נשמה), ולאחר כמה רגעים כשנתעורר מדביקותו החזיר לו עליכם שלום) והריהו מופשט לגמרי מכל גשם וחומר, והגוף הוא רק כשק הלבוש על נשמתו כי עיקר מהותו הוא הנשמה. והרי הנשמה אינה מחכה עד שיעשה האדם בן עשרים שנה, והנשמה היא נשמה קדושה וטהורה שיורדת משמי מרום בעת לידתו של אדם, נשמה שנתת כי טהורה, אם כן באדם כזה אין חילוק אם כבר נעשה בן עשרים שנה או לא. ומצינו במדרש (ב"ר ל). שלפני המבול כשהיה תינוק נולד היתה אמו אומרת לו שיכנס לבית שכינו ויקח סכין לחתוך מבורו, ובאותו היום שנולדו כבר דיברו והלכו, ולא יראו מהשדים והמוזיקין (ויק"ר ה, א).

ומזבא בנמ' (הגיגה יג.) מעשה בילד אחד שדרש במעשה מרכבה, וידוע המעשה של נחמן קטופא שאמר את נבואת הילד (שהם סתרי תעלומות שאומר מה שיהיה עד סוף כל הדורות, ואולי כיום אפשר להבין מעט ממה שכתוב שם) והחיד"א מביא המעשה באריכות שכשיצא לאויר העולם התחיל לברוע ולהשתחוות ואמר לאמו שהוא רואה בעת בכל העולמות, והתחיל לומר דברי נבואות עד שאביו ביקש ממנו שלא יוסיף לומר, ולאחמ"כ התחיל שוב לומר דברי נבואות ואז נסתלק מן העולם. ומסופר גם על המגיד מקאזניץ זי"ע שאמר דברים גבוהים בימי ילדותו, עד שאמרו לו שלא יאמר כן ברבים. הצדיקים הקדושים היו צדיקי אמת ועובדי ה' מיד כשנולדו והיו כמלאכים הקדושים, ואצל מלאך לא יתכן לומר שיהיה חילוק והבדל בגיל שנותיו.

והלויים הקדושים העמידו נשמות קדושות כאלו שכל עניני הגוף היו בטלים ומבוטלים אצלם, וע"כ לא היו צריכים להמתין מלמנותם עד שיהיו בני עשרים, ומנו אותם מבן חודש ומעלה שאז כבר היו בשלימות דעתם ושכלם. והענין שהוצרכו להמתין עד שיצאו מכלל נפל הוא כדי לדעת אם ישארו לחיות ואם העולם הזה יוכל לסבול את הנשמה הגבוהה הזו. כמו שידוע מצדיקים שהיו להם ילדים שנסתלקו מיד לאחר לידתם, ואמרו שהמשיכו כאלו נשמות קדושות שהעולם לא היו יכולים לסבול אותם.

ראיתי פעם אצל גיסי (הרה"צ ר' יעקב יצחק שפירא זצ"ל חתנו של הרה"ק מרודניק שהיה נכדו של השרף ממאגלניצא) שהיה לו איזה בגד אדום ממשי עם כפתורי כסף, ולתמיהתי על זאת סיפר לי שבתו של המגיד ממקאזניץ היתה נשואה לזקינו הרה"ק ר' אבי עזרא זעליג זעליג זעליג (שהיה גאון עולם, ולאחר פטירתו של המגיד מקאזניץ חשבו החסידים שהוא יהיה ממשיך דרכו בקודש, ודימו על בנו של המגיד הרה"ק ר' משה אליקים בריעה שאינו יכול ללמוד, והלכו בשבת הראשונה אצל שולחנו לשמוע קידוש ממנו, וכשראה שהעולם באים אליו צעק עליהם לכו אצל גיסי ר' משה הרי אביו הקדוש עומד אצלו בשעה שהוא עושה קידוש, וכששמעו את אלו הדברים הלכו כולם אצל ר' משה ומינו אותו למנהיג עליהם). ושנים רבות אחרי גישוואיהם עדיין לא היה להם זרע של קיימא, ובכל פעם שהיה נולד אצלם בן היה נפטר זמן מועט אחר לידתו.

פעם היה הרה"ק מבארדיטשוב בעל קדושת לוי בקאזניץ, והמגיד מקאזניץ הזכיר אצלו את בתו שאין בניה מתקיימים אצלה, אמר הקדושת לוי בוודאי אם ממשיכים כאלו נשמות גבוהות אינם יכולים להתקיים בזה העולם, ואמר שאם ברצונה שיתקיימו אצלה הילדים תלבש בגד אדום שתפור עליה י"ב כפתורי כסף אולי אז יוכל הבן הנולד אצלה להתקיים, ואכן עשו לה בגד זה ולאחמ"כ נולד הרה"ק ממאגלניצא שהיה קדוש עליון. ואמר הרה"ק ממאגלניצא בענותנותו אמי היתה צדיקת גדולה והורידה נשמות גבוהות ומיוחדות כאלו שלא יכלו להתקיים בזה העולם, וכשעשו לה בגד פחות וגרוע (א פארשארט קלייד) מזה נולד לה בן שהוא ג"כ פחות וגרוע (א פארשארט קינד).

ועל כן היו צריכים לדעת אצל הלויים אם לא המשיכו נשמות גבוהות כאלו שאינם שייכים כלל לדור הזה, שלא יוכל להתקיים בזה העולם, ולכן הוצרכו להמתין עד שיהיה בן ל' יום. אבל משנעשה בן ל' יום הרי הוא כבו עשרים בדעת שלימה לרוב קדושתם. וזשאה"כ ויהיו פקודיהם שלשה ועשרים אלף כל זכר מבן חודש ומעלה כי לא התפקדו בתוך בני ישראל והטעם שמנו אותם מבן חודש ומעלה הוא כי לא נתן להם נחלה בתוך בני ישראל, כי לרוב קדושתם ופרישותם מעניני העולם הזה לא ניתן להם נחלה, ולא היו צריכים לקרקע והיו כמלאכים הניזונים מרוחניות, והמה לגיונו של מלך וחיים מהאור אין סוף הקב"ה וניזונים ממלך מלכי המלכים הקב"ה, ועל כן לא היו צריכים להמתין עד שיהיו בני עשרים. וכן כיון שהם קדושים כל כך לא היה אפשר למנותם עם כל בני ישראל, וכדי הוא לגיונו של מלך להיות נמנה בפני עצמו.

ועל זה ממשיך הכתוב ואומר – אלה פקודי משה ואלעזר הכהן אשר פקדו את בני ישראל בערבות מואב על ירדן ירחו, כי כיון שאמר הכתוב שללויים לא ניתן נחלה בתוך בני ישראל, נוכל לחשוב שזה הוא כיון שהיו שאר בני ישראל דור מגושם ופחות, ולא רצו למנות את הלויים הקדושים ביחד עם האנשים הפחותים. ע"ז אמר הכתוב שלא כן הוא שהרי היו דור דעה (ויק"ר ט, א), וכפי שכותב הרמב"ם שדור המדבר מעולם לא היה לפניו כן ולא יהיה כמוהו עד שיבוא משיח, ועליהם הכתוב אומר (תהלים ג, ה) אספו לי חסידי כורתי בריתי עלי זבח (סנהדרין קט), הדור שראו את עמוד הענן ועמוד האש הולך לפניהם וכבוד ה' היה נגלה עליהם, וראו את כוחו וגבורתו של השי"ת, ושמעו מפי הגבורה אנכי ולא יהיה לך, ויחזו את האלוקים ומראה ה' כאש אוכלת.

ולזה אמר הכתוב להראות גדול חשיבותם של דור המדבר – שמשה ואלעזר הכהן הם שמנו ופקדו אותם, והמנין לא היה מנין לחשבון בעלמא, אלא כפי שכותב הרמב"ן (במדבר א, מה) וז"ל כי הבא לפני אבי כל הנביאים ואחיו קדוש ה', והוא נודע אליהם בשמו, יהיה לו בדבר הזה זכות וחיים, כי בא בסוד העם ובכתב בני ישראל, כי ישימו עליהם עינם לטובה יבקשו עליהם רחמים. שעל ידי שמשה ואהרן הביטו על בני ישראל המשיכו עליהם קדושה בכללות, והמשיכו אותם למקור שורש מחצבתם. וזשאה"כ שהגם שאלה פקודי משה ואלעזר הכהן אשר פקדו את בני ישראל בערבות מואב על ירדן ירחו וגו', שבני ישראל היו במדרגה גבוהה שנפקדו על ידי משה ואלעזר, מכל מקום הלויים היו נשמות גבוהים יותר, ולא התפקדו גם יחד עם בני ישראל.

והמשיך הכתוב ואמר ובאלה לא היה איש מפקודי משה ואהרן הכהן אשר פקדו את ישראל במדבר סיני, שאף שאלו שנמנו על ידי משה ואלעזר הכהן חשיבות גדולה היתה להם, מכל מקום למנין הראשון שהיה על ידי משה ואהרן היתה חשיבות יתירה. מפני שהמנין הראשון היה על ידי משה ואהרן, ועוד שהמנין הראשון היה במדבר סיני ששם ניתנה תורה לישראל, משה קיבל תורה מסיני (אבות פ"א מ"א), ויש שייכות מיוחדת ל"סיני" למנין בני ישראל על פי מה שכתבו המקובלים (עשרה מאמרות מאמר חיקור דין ח"ב סוף פרק ל"א, ובמגלה עמוקות במדבר ד"ה במדבר סיני) שסיני בנימטריא ששים רבוא, על פי החשבון שי' פעמים ס' הרי שש מאות, נ' פעמים שש מאות הרי ל' אלפים, י' פעמים ל' אלפים הרי שלושים רבוא, וחזר החשבון גם באותיות סיני למפרע, ונמצא ששים רבוא. ונמצא ששלוש דרגות היו במנין הפקודים, המנין שהיה במדבר סיני שהיה על ידי משה ואהרן, והמנין בערבות מואב שהיה רק על ידי משה ואלעזר הכהן, ולמעלה מכל זה היה המנין של שבט לוי שלא התפקדו כלל בתוך בני ישראל.

בפסוק (במדבר כו, סה) כי אמר ה' להם מות ימותו במדבר ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפונה ויהושע בן נון. ונל"פ כחקדם מה שכתב האר"י הקדוש שעל כן לא נכנס משה רבינו לארץ ישראל מפני שכבר נולד בקדושת ארץ ישראל ולא היה צריך ליכנס לארץ ישראל, והדברים עתיקין. והאר"י בבחינה זו זקה"ק בישמח משה (פרשת ואתתן צ"ג ע"ב ד"ה עוד יאמר). ועל כן כאשר התחנן משה אל ה' ואמר אעברה נא ואראה את הארץ הטובה, אמר לו הקב"ה רב לך אל תוסף עוד דבר אלי בדבר הזה (דברים ג, כו), היינו שאתה זכית למדריגה גדולה ביותר ואינך צריך להגיע לארץ ישראל, ובכל מקום שתהיה תוכל להגיע לשלימותך.

וי"ל. בזה הטעם שמתו דור המדבר במדבר ולא נכנסו לארץ ישראל, דהנה גדולה מעלתה של ארץ ישראל שכל השרוי בארץ ישראל שרוי בלי עון (כתובות קיא), ואוירא דארץ ישראל מחכים (ב"ב קנח:), ואלו שצריכים טובה מקדושת ארץ ישראל המה צריכים לבוא לארץ ישראל. אבל דור המדבר שגדלה מעלתם עד מאוד, ושמעו מפי הגבורה אנכי ולא יהיה לך, השמע עם קול אלוקים מדבר מתוך האש כאשר שמעת אתה ויחי (דברים ה, לג), וכתב הרמב"ם שלא יהיה דור כזה עד סוף כל הדורות, המה היו יכולים להגיע לשלמותם גם בלי להיכנס לארץ ישראל, וע"כ המיתם ה' במדבר להראות כמה גדלה מעלתם וכוחם שהיו יכולים לזכות לשלימות אפילו במדבר, כי שלימותם לא היה תלוי בארץ ישראל. וא"כ אדרבה היינו רבותא דידהו שלא היו צריכים לקדושת הארץ, מפני שהיו קדושים וטהורים. וזשאה"כ ובאלה לא היה איש מפקודי משה ואהרן הכהן אשר פקדו את בני ישראל במדבר סיני, ואלה שזכו להיפקד על ידי משה ואהרן ובמדבר סיני גדלה מעלתם כל כך, על כן אמר להם ה' מות ימותו במדבר, שאם יבואו לארץ ישראל יסברו שלא היו יכולים להגיע לשלימותם רק בארץ ישראל, על כן עשה ה' ככה שימותו במדבר ולא יבואו לארץ ישראל.

ועוד י"ל בזה על פי מה שמביא בערבי נחל (פרשת שלח דרוש א) מהאר"י הקדוש (הובא בחסד לאברהם מעין ראשון נהר כד) שבכל מקום שהיו בני ישראל במדבר נמשכה שם קדושת ארץ ישראל, ובכל מקום שהלכו הלכה אתם קדושת ארץ ישראל. ועל זה כתיב (במדבר מ, כ) על פי ה' יחנו ועל פי ה' יסעו, כי נודע שהקדושה השוכן והמשגיח בארץ ישראל הוא מדת מלכות הנקראת ארץ ישראל (זח"ג פ"ד ע"א), ונודע שמדה זו נקראת פה (הקדמת תיקוני זהר י"ד ע"א) מלכות פה וכו', והיא הנקראת פי ה' כנודע (זח"ג כ"א ע"ב), וע"כ קאמר "על פי ה' יחנו" – ר"ל שחנייתם ומסעם היה על מקום שנקרא פי ה'. והיו במדריגה גבוהה מעין

עולם הבא, שעתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות (ילקוט ישעיה רמז תקנ), ועל כן בכל מקום שהיו נמצאים בארץ ישראל. ואם כן לא היו צריכים דור המדבר לבוא לארץ ישראל, שהרי בכל מקום שהיו בארץ ישראל. ואמר הכתוב כי אמר ה' "להם" מות ימותו במדבר, היינו הם – שגם במדבר המה בארץ ישראל יכולים למות במדבר ואינם צריכים לעלות לארץ ישראל.

ולא נותר מהם איש כי אם בלב בן יפונה ויהושע בן נון, שאותם השאיר ה' לתיקון הדור. ואיתא שיש נשמות שאינם שייכים כלל לדור שבו הם נמצאים והשי"ת נטעם בדור זה לתועלת ולשלימות הדור. ואיתא מהאר"י הקדוש שאותם הנשמות שלא באו לעולם רק להשלים את הדור אין להם ילדים. ועל כן יהושע בן נון מצינו בו שלא היו לו בנים, כיון שהוא הרי לא היה שייך לאותו הדור שנכנסו לארץ ישראל כי הוא היה מדור המדבר שהיו גדולים יותר, ולא נשאר בדור הבאים לארץ ישראל כי אם לתיקון הדור. וכמו שמצינו שהציל את ישראל מעבודה זרה, וכלב בן יפונה עשה תיקונים אחרים לשלימות הדור.

ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחות מנשה בן יוסף ואלה שמות בנותיו מחלה נועה וחגלה מלכה ותרצה, וברש"י (בפסוק טד) שהנשים היו מחבבות את הארץ וכו', וי"ל לפי דרכינו דמצינו אין חכמה לנשים אלא בפלך ונשים דעתן קלות, והם לא היו במדרגה של לעתיד לבוא, שהרי פטורים ממ"ע שהו"ג ואף פעם אין הנשים זוכות למדרגה זו, ועל כן לשלימות תיקונם היו רוצות לבוא לארץ ישראל, וע"כ ותקרבנה בנות צלפחד שרק בנות צלפחד באו לתבוע חלק בא"י, אבל האנשים בכל מקום שהיו היו בארץ ישראל, בבחי' עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות.

תוכן הענינים:

- בענין קריאת השם מתי הוא שייך לאב ומתי שייך לאם.
- הלידה אצל הצדיקים הוא בגדר מעשה ניסים וע"כ אין בניהם מתייחסים אחריהם.
- ביאור הענין שנענשו נדב ואביהוא על שלא היו להם בנים.
- אין האדם מתייחס אחרי אבותיו אלא אם כן הוא ראוי, וזה ענין התענית יארציט.
- הלויים לרוב קדושתם היו ראויים להימנות מבין שלושים יום שכבר היו בדעת שלימה.
- צדיקים המשיכו נשמות קדושות שלא היו יכולים להתקיים בזה העולם.
- דור המדבר לא היו צריכים לבוא לארץ ישראל ויכלו להגיע לשלימותם גם בחו"ל.

לעילוי נשמת

הרבני החסיד מוה"ר יחיאל מיכל בהר"ר ברוך ז"ל

נלב"ע כ"ז תמוז תשפ"ב לפ"ק

ת. נ. צ. ב. ה.

הונצח ע"י בנו

הרה"ח מוה"ר יוסף פרענקל נ"ו

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר אליהו רייכמאן הי"ו – מראשי חברי מכוננו

לרגל התעשרות בנו

הבה"ח המו"מ בתויר"ש כמר חיים אלכסנדר נ"ו

בתואר "צודבא מדרבנן"

בהיבחנו על 'חמש מאות' דפים גפ"ת בע"פ

וברכת התורה שיעלה מעלות רמות בתורה וחסידות

במסילה העולה בית א"ל לתפארת בית ישראל

גליון זה נדבת

הרה"ח מוה"ר ירמי' שווארץ הי"ו

לרגל שמחת הולדת הנכדה הינדא שתחי'

אצל בנו הרה"ח מוה"ר אברהם חיים הי"ו

למוז"ט ובשטומ"צ

מכון להוצאת דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זצוקללה"ה

שעי"י איגוד חסידי צאנז

718.431.1055